

ВХІДНИЙ КОНТРОЛЬ ЯК ЕЛЕМЕНТ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ПРОДУКЦІЇ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ

Вступ. В умовах ринкової економіки та з огляду на важкі наслідки світової економічної кризи актуальність питань вдосконалення системи управління якістю продукції вітчизняних машинобудівних і суднобудівних підприємств зростає на фоні посилення конкуренції в даному секторі економіки у всьому світі.

Важливим завданням промислової політики в Україні є підвищення якості та конкурентоспроможності продукції суднобудівної промисловості. Суднобудування є стратегічно важливою галуззю промисловості. Акумуляуючи у своїй продукції досягнення великого числа суміжних галузей промисловості (металургії, машинобудування, електроніки і тому подібне), суднобудування одночасно стимулює розвиток цих галузей та досягнення ними високого науково-технічного рівня, який забезпечує вироблення високоякісної конкурентоспроможної продукції на підставі використання відповідних систем управління якістю. Українські промислові підприємства ще недостатньо повно використовують сучасні методи управління якістю, що обумовлено як об'єктивними, так і суб'єктивними причинами. Виявлення та подолання зазначених причин сприятиме прийняттю та реалізації рішень щодо підвищення якості продукції. Між якістю і ефективністю виробництва існує прямий зв'язок, оскільки підвищення якості сприяє підвищенню ефективності виробництва, призводячи до зниження витрат і підвищення частки ринку.

Основними методами та засобами управління якістю машинобудівної продукції є способи впливу апарату управління (менеджменту підприємства) на елементи виробничого процесу з метою забезпечення досягнення і підтримки запланованих стану і рівня якості продукції. Серед них доцільно виокремити організаційно-розпорядчі методи, здійснювані за допомогою обов'язкових для виконання директив, наказів, вказівок керівників. До числа організаційно-розпорядчих методів управління якістю продукції відносяться також вимоги нормативної документації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням управління якістю продукції промислових підприємств присвячено багато теоретичних та практичних досліджень вітчизняних та зарубіжних вчених таких як І. Ансофф, А. Глічев, М. Коблош, Л. Федулова, С. Фомічев та др. [1, 5, 6], у працях яких накопичено значний досвід в області менеджменту якості. Проте, недостатня увага приділена проблемам впровадження адаптованих систем якості на підприємствах, планування якості та контролю якості з урахуванням особливостей функціонування суднобудівних підприємств. Тому важливим питанням є узагальнення і доповнення основних положень теорії і практики за даною проблематикою.

Постановка проблеми. Одним з найбільш важливих і обов'язкових етапів управління якістю продукції промислових підприємств є вхідний контроль продукції. Він проводиться з метою запобігання запуску у виробництво продукції, що не відповідає вимогам конструкторської та нормативно-технічної документації. Вхідний контроль в моделі системи управління якістю продукції підприємства є темою даної статті.

Виклад матеріалів дослідження. Основними завданнями вхідного контролю є перевірка наявності супровідної документації на продукцію, що засвідчує її якість і комплектність, контроль відповідності якості і комплектності продукції вимогам нормативної та конструкторської документації, накопичення статистичних даних про фактичні рівні якості отримуваної продукції і розробка на цій основі пропозицій щодо підвищення якості і, при необхідності, перегляду вимог нормативної документації на неї, а також періодичний контроль за дотриманням правил і термінів зберігання продукції

постачальників. Всі матеріали і комплектуючі вироби, що надходять на підприємство підлягають обов'язковому контролю [2].

До елементів організації вхідного контролю можна віднести розробку технологічної документації, яка виконується конструкторсько-технологічним відділом підприємства, що включає в себе перелік контрольованих параметрів продукції з зазначенням допусків на ці параметри, методів, засобів та порядку проведення вхідного контролю, виду маркування. До вхідного контролю допускається продукція, прийнята відділом технічного контролю (ВТК) заводу-виробника. Здійснення контролю проводиться інженером з якості відділу технічного контролю із залученням інших фахівців організації. Термін здійснення вхідного контролю обумовлюється розпорядженням керівництва підприємства, але не пізніше закінчення гарантійних термінів, зазначених у супроводжувальній документації комплектуючих і матеріалів.

Заходи проведення вхідного контролю розробляються згідно рекомендацій і вимог ГОСТ 24297-87 «Вхідний контроль продукції. Основні положення» та ДСТУ ISO 9001:2009 «Система управління якістю. Вимоги» [3, 4] і включають в себе наступні етапи, Рис.1:

Рис.1. Етапи вхідного контролю.

На етапі 1 приймання та ідентифікація продукції що надходить у виробництво здійснюється на основі аналізу оформленої відповідним чином супровідної документації. Розвантаження товарно-матеріальних цінностей здійснюється таким чином, щоб повністю зберегти зв'язки, бирки, маркування виробника, при цьому провадять розсортування за найменуваннями та марками і профілями.

Етап 2 вхідного контролю якості продукції, що надійшла на підприємство, здійснюється по розділам в наступному порядку:

✓ проводиться огляд зовнішнього стану тари, упаковки та відповідність її вимогам нормативної документації;

✓ перевіряється комплектність продукції та відповідність її маркування (позначення типу, марки, заводського номера) вимогам супровідної та експлуатаційної документації;

✓ визначаються параметри, показники та інші якісні характеристики продукції самостійно, або в атестованих випробувальних лабораторіях, з якими підприємство уклало договір. Відбір проб, зразків матеріалів, вирізка зразків (для відправлення в лабораторію) здійснюється працівниками складів за вказівкою інженера з якості відділу технічного контролю (ВТК).

✓ при виявленні в процесі вхідного контролю невідповідності якості і/або комплектності продукції вимогам стандартів, технічних умов, договорів, а також невідповідності маркування тари та упаковки, подальше приймання продукції призупиняється і створюється комісія для оформлення рекламацийного акту та затвердження його у директора підприємства. Один примірник акта рекламацийного відправляється постачальнику, другий акт передається в ВТК.

На етапі 3 за результатами вхідного контролю виконується документування якості продукції й ухвалення рішення про її відповідність вимогам нормативної документації. При цьому інженер з якості ВТК прийнявши продукцію, робить запис у журналі обліку результатів вхідного контролю, а також вносить реєстраційний номер запису вхідного контролю до картки складського обліку, який засвідчує підписом, датою і штампом. Заповнені журнал обліку продукції, що пройшла вхідний контроль і журнал обліку актів про невідповідність продукції і рекламацийних актів (при їх наявності) з вхідного контролю зберігається в ВТК.

Всі ці етапи дозволяють провести повноцінний вхідний контроль покупних матеріалів і комплектуючих, що поза сумнівом позначиться на якості продукції, що випускається підприємством.

Проте це лише перший крок управління якістю продукції підприємства. Для комплексного управління якістю необхідне узгодження різних елементів процесу виробництва. Всі елементи контролю вимагають об'єднання в єдину систему управління. Вони визначаються великою кількістю чинників і цілей, які безпосередньо впливають на якість продукції, що випускається підприємством.

Серед цілей у сфері якості продукції, які доцільно встановити в умовах функціонування підприємства та сучасного ринку суднобудівної та машинобудівної продукції, слід виокремити такі:

- Забезпечення випуску продукції з максимальною відповідністю її властивостей існуючим і перспективним потребам ринку;

- Забезпечення суворого дотримання вимог стандартів, технічних умов та іншої нормативної документації, своєчасне впровадження знов розроблених і перегляд застарілих стандартів;

- Розробка і реалізація конкретних заходів, що забезпечують досягнення заданого рівня якості, а також перевищення технічного рівня і якості кращих вітчизняних і зарубіжних зразків (як за ціною, так і за технічними параметрами);

- Встановлення економічно оптимальних завдань щодо підвищення якості продукції з погляду їх ресурсного забезпечення і запитів споживачів;

- Своєчасна заміна, скорочення виробництва або зняття з виробництва морально застарілої і неконкурентоспроможної продукції;

- Збільшення економічної ефективності виробництва і використання продукції покращеної якості.

З урахуванням галузевих особливостей функціонування суднобудівних підприємств, включаючи їх високу науково ємність, капіталоемність, довго строковість виробничих циклів виникає необхідність формування моделі системи управління якістю продукції підприємства.

Дана модель включає в себе визначення структур і функцій системи якості, визначення ключових видів економічної діяльності, аналіз взаємодії структур підприємства, впровадження інформаційних технологій системи управління якістю, та формування концепції управління якістю.

За рахунок того, що модель ґрунтується на принципах безперервної підтримки якості на всіх стадіях виробництва, вона дозволяє забезпечити комплексний підхід до процесу планування, організації та контролю якості.

Розробка цієї моделі на підприємстві включає п'ять етапів, рис.2:

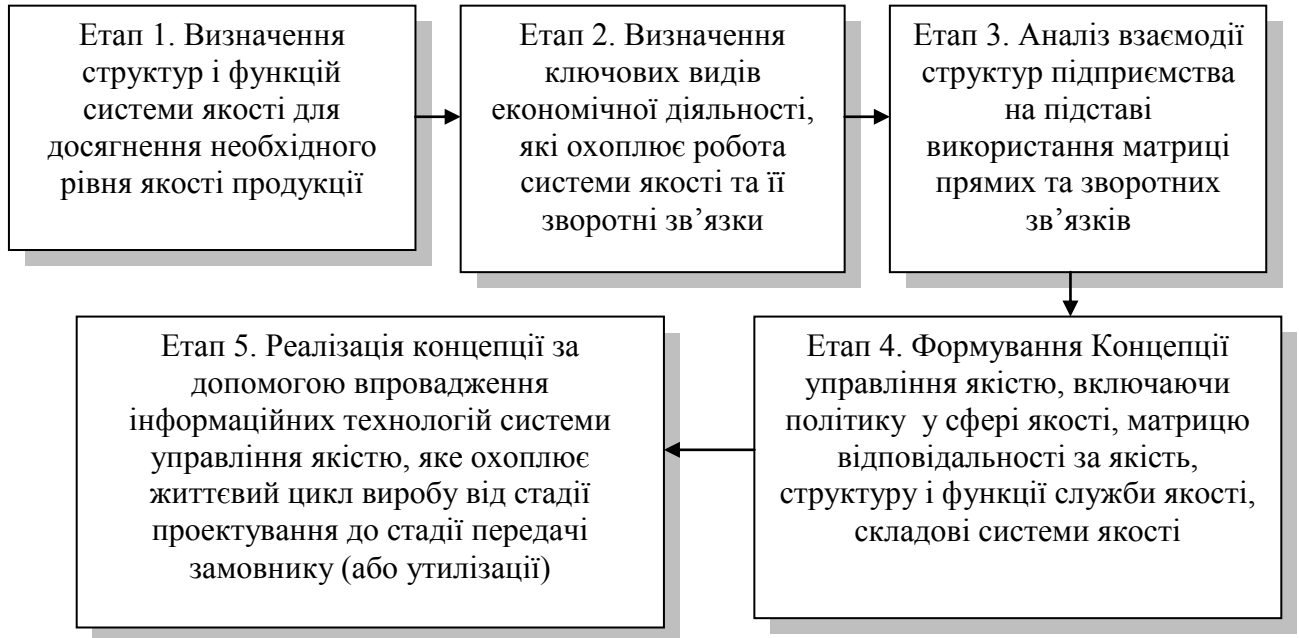

Рис. 2. Етапи формування моделі системи управління якістю продукції суднобудівного підприємства

Практика свідчить, що найвища якість досягається при збалансованому колективному підході всіх підрозділів підприємства до випуску кінцевого продукту. Виробнича діяльність при цьому виділяє декілька ключових областей, що охоплюють роботу системи в цілому, її зворотні зв'язки і проблеми поліпшення якості на підприємстві при тіснішому взаємозв'язку всіх його підрозділів, включаючи нововведення, сприяння у продажу товару, надання всеосяжній інформації, а також налагодження плідних взаємозв'язків між різними підрозділами організації. При цьому доцільне проведення аналізу взаємодії структур усередині підприємства, для чого будується так звана матриця, що описує спільну роботу підрозділів підприємства і зворотні зв'язки, що виникають в процесі цієї роботи.

Висновки. Вхідний контроль матеріалів і комплектуючих виробів є необхідним елементом вдосконалення системи управління якістю продукції суднобудівного підприємства, що вимагає його ретельного опрацювання при формуванні загальної моделі системи управління якістю.

Послідовні переробки процесу контролю якістю вхідної продукції та впровадження його в управління якістю усього виробництва підприємства дозволять посилити конкурентоспроможність виробу на внутрішньому і зовнішніх ринках.

Анотація

В статті розглядаються елементи вхідного контролю як один з найбільш важливих і обов'язкових елементів управління якістю продукції, та етапи розробки моделі системи управління якістю на вітчизняних машинобудівних і суднобудівних підприємствах.

Ключові слова: вхідний контроль, модель системи управління якістю, цілі у сфері якості продукції.

Аннотация

В статье рассматриваются элементы входного контроля как один из наиболее важных и обязательных элементов управления качеством продукции и этапы разработки модели системы управления качеством на отечественных машиностроительных и судостроительных предприятиях.

Ключевые слова: входной контроль, модель системы управления качеством, цели в сфере качества продукции.

Summary

The article discusses elements of input control as one of the most important and required elements of quality management and stages of development model of quality management at engineering and shipbuilding companies.

Key-words: incoming inspection, quality management systems, model for quality products.

Список використаної літератури:

1. Ансофф И. Стратегическое управление / Пер. с англ. и пред. Л.И. Евенко. – М.: Экономика, 1989. – 519 с.
2. Глічев А.В. Повна схема механізму управління якістю продукції // Стандарти і якість. – 2002. – №5. – С.53 – 54.
3. ДСТУ ISO 9001:2009 «Система управління якістю. Вимоги»
4. ГОСТ 24297-87 «Входной контроль продукции. Основные положения»
5. Федулова Л.І., Коблош М.О. Організаційно-економічний механізм функціонування суднобудівних підприємств в ринкових умовах. – Д.: ІЕП НАН України, 1998. – 343 с.
6. Фомічев С.К. Основи управління якістю: Навчальний посібник / С.К. Фомічев, А.А. Старостіка, Н.И. Скрябина – К. : МАУП, 2000. – 196с.